

APLAUZE

© FITS 1994-2018

APLAUZE

Aplauze Nr. 01 / 2018 / 8 iunie

Editor: Ion M. Tomuş

Diana Nechit, Alba Stanciu, Doriana Taut, Andrei C. Serban,
Cosmin Popescu, Anda Ionaş, Andreea Tudosie, Loreta Popa,
Anastasia Gavrilovici, Maria Ştefănescu, Diana Ilie, Raluca Ţurcanaşu

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Facultatea de Litere şi Arte

Departamentul de Artă Teatrală

CENTRUL DE CERCETĂRI AVANSATE ÎN DOMENIUL ARTELOR SPECTACOLULUI (CAVAS)

Universitatea din Bucureşti, Centrul de Excelenţă în Studiul Imaginii

ISSN 2248-1776

ISSN-L 2248-1176

KLAUS-WERNER IOHANNIS PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Îi salut cu bucurie pe toți cei prezenți, organizatori, participanți și spectatori, la cea de-a 25-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, o remarcabilă sărbătoare a artelor scenei, a bogăției și a diversității culturale.

Am acordat Înaltul Patronaj FITS 2018 în anul Centenarului României moderne pentru simbolistica întâlnirii fericite dintre celebrarea împlinirilor istorice cu cele ale artei. Felicit abordarea autentică, deschisă întregii lumi, prin care Festivalul sibian își manifestă respectul pentru trecutul României.

„Pasiune”, motto-ul FITS 2018, este expresia inspirată a energiei culturale

care aduce încă o dată la Sibiu mari personalități ale teatrului, coregrafiei și muzicii. Pentru câteva zile, acestea vor fi promotorii diversității și interculturalității, dovada vie că arta poate depăși orice barieră.

Sunt convins că în anul Centenarului Marii Uniri, regizorii, actorii, dansatorii, muzicienii, și, nu în ultimul rând, spectatorii și vizitatorii vor transforma Sibiu, din nou, într-o modernă cetate a teatrului mondial. Faceți ca această cetate să fie deschisă libertății și creației autentice, impenetrabilă urii și intoleranței, pentru a fi, prin forța culturii, o pledoarie vie pentru umanism, diversitate și coeziune socială.

ROMÂNIA

PREȘEDINTELE
ROMÂNIEI

Ediție
desfășurată
sub Înaltul
Patronaj al
Președintelui
României

MESAJ ALASR PRINȚUL DE WALES PATRON AL FESTIVALULUI DE TEATRU DE LA SIBIU 2018

Sunt foarte onorat de invitația de a deveni Patron a celei de-a 25a ediții a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu și să mă alătur în acest fel Președintelui Iohannis în susținerea acestui eveniment important.

Regret doar că nu voi putea participa la această minunată reuniune a talentului, dar vreau să felicit orașul Sibiu și Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu cu ocazia celei de-a 25a aniversări.

Succesul acestui oraș istoric și minunat – pe care am avut norocul să îl vizitez de mai multe ori, inclusiv în această lună – și succesul Festivalului său Internațional de Teatru, merg mână în mână și nu pot decât să îi felicit pe organizatori pentru că au construit unul din cele mai importante festivaluri de teatru din lume în acest oraș mic și atât de frumos. Prin aceasta ați demonstrat că arta are puterea de a întări comunități și de a aduce beneficii sociale și economice prin atragerea de mii de vizitatori din întreaga lume. Una din trăsăturile specifice ale Festivalului de la Sibiu este dimensiunea internațională a programului de voluntariat, care conectează tinerii

din Sibiu cu tinerii din întreaga lume. Îmi face o nespusă plăcere să aflu că tinerii din Marea Britanie sunt implicați în acest program și sper foarte mult că aceste legături cu universitățile britanice și tinerii noștri vor continua să se adâncească și să se extindă. Astfel, acești tineri vor contribui la prietenia strânsă dintre țările noastre, lucru benefic pentru noi toți și pentru economiile noastre.

Sunt bucuros în special să văd atât de multe organizații britanice care participă în acest an la Festival. Asta arată rolul vital pe care British Council – al cărui vice-președinte sunt și care aniversază 80 de ani în România – l-a jucat în sprijinirea Festivalului de la Sibiu în anii de început.

La aniversarea a 25 de ani a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu vă doresc la fel de mult succes pentru cel puțin încă 25 de ani de acum înainte. Marea Britanie este mândră de tot ce ați obținut și de contribuția ei modestă în călătoria dumneavoastră impresionantă. Nu pot decât să adaug că îmi doresc să văd acest parteneriat strâns continuând mulți ani de acum înainte.

ASTRID FODOR

PRIMARUL MUNICIPIULUI SIBIU

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu împlinește anul acesta 25 de ani de existență, chiar în anul Centenarului României căruia îi dedică această ediție. În plus, anul acesta, pe lângă simpatia și absoluta admirație a publicului, Festivalul sibian primește cele mai înalte semne ale recunoașterii valorii sale: Înaltul Patronaj al Președintelui României, Excelența Sa, Klaus Werner Iohannis și patronajul Alteței Sale Regale, Prințul Charles de Wales.

Valoarea Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu stă în sutele de participanți pe care îi atrage în orașul nostru, ca pe o scenă uriașă. Puterea acestui Festival este dată de echipa care îl organizează și de orașul care se deschide teatrului și contribuie la succesul evenimentului. Farmecul FITS constă în calitatea actului

cultural și mai ales atmosfera pe care o provoacă, contagioasă și absolut unică. Sibiu se cufundă din nou în teatru, animație stradală și sărbătoare. Tema acestei ediții este în ton cu aniversarea marcată: PASIUNE. Da! Trebuie pasiune să pui în scenă un asemenea eveniment, să coordonezi zeci de spectacole pe zi, sute de actori și mii de spectatori. Numai pasiunea pentru teatru a ținut Festivalul în picioare timp de 25 de ani și l-a făcut să crească frumos, făcând cinste orașului și țării.

Felicitări și succes echipei Teatrului Național „Radu Stanca”! Bun venit publicului minunat care face ca succesul acestui festival să depășească granițele Sibiului, ale României și ale Europei!

La mulți ani, FITS! Să bucuri Sibiul și publicul cu cel puțin încă atâtea ediții!

Primăria Municipiului
SIBIU

Consiliul Local
SIBIU

GEORGE IVAȘCU

MINISTRUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

În ultimii 25 ani, Sibiuul a devenit nu doar una din scenele naționale cele mai inovatoare și active, ci o capitală – întâi românească, apoi europeană și mondială! – a teatrului. Ne ia numai câteva cuvinte să o spunem, însă în aceste cuvinte se ascund 25 ani, adică 9131 de zile și deseori nopți de vis, de speranță, de înfrigurare, de eforturi susținute și uneori neîmplinite, dar reluate iar și iar, pentru a prezenta lumii întregi unul dintre cele mai mari și renumite festivaluri internaționale de teatru ale acestui început de mileniu.

Ca actor și ca ministru al Culturii, mă înclin cu recunoștință și smerenie în fața acestei imense dăruiri de suflet, talent și energie. Anii dificili de după 1989 au marcat profund societatea românească: ni s-au schimbat valorile, modelele, mentalitățile și comportamentul.

Festivalul de la Sibiu este printre puținele inițiative ale acestei perioade care a reafirmat, demonstrat și confirmat faptul că noțiunile de rigoare profesională, de îndrăzneală creatoare, de ambiție, de performanță europeană, de spirit

de cucerire și de urmărire neîncetată a excelenței nu doar au ce căuta în vocabularul românesc, dar constituie chiar pietrele de temelie ale unei experiențe culturale recunoscute azi în întreaga lume. Douăzeci și cinci de ani mai târziu, Sibiuul a plantat România adânc în amintirile și în sistemul de valori ale oricărui actor, regizor, critic sau simplu împătimit de teatru de pe această planetă.

Ca român și ca ministru al Identității Naționale, nu pot decât să fiu mândru de această realizare a colegilor mei de breaslă.

La un secol de la Marea Unire, orașul Consiliului Dirigent se poate lăuda că, an de an, face să bată la fel inimile tuturor spectatorilor români, minoritari și străini, că este locul unde adevărurile se rostesc cu glas tare și intonație gravă iar națiunile își prezintă unele altora emoțiile și năzuințele prin intermediul unei convenții teatrale.

Deși este veche de mii de ani, aceasta se reînnoiește cu fiecare regizor și interpret iar unul dintre cele mai importante locuri de validare și confirmare ale acestor inovații se cheamă Sibiu. Ar fi îndrăznit înaintașii de la 1918 să spere asemenea cinste planetară?

În acest oraș magnific, în care fiecare piatră deapănă atât de multe vechi povești și legende, aerul se încarcă în fiecare an cu mii și mii de noi incantații în toate graiurile posibile, de noi vibrații, mișcări și ritmuri, de lumini și tăceri nemaitrăite încă.

La Sibiu, în zilele și nopțile Festivalului, teatrul mondial se reinventează și renaște, pentru ca omenirea să poată avansa fără a pierde vreun strop de mirare și de suflet.

Urez viață lungă și realizări la înălțimea viselor celor mai îndrăznețe tuturor celor care – organizatori sau actori, voluntari sau spectatori, regizori sau tehnicieni – transformă an de an piatra din pavajul Sibiuului în spațiu scenic, sfîșit cu fiecare pas, în numele nobilei și antice arte a teatrului.

LILIANA ȚUROIU

PREȘEDINTELE INSTITUTULUI CULTURAL ROMÂN

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu reprezintă, în mod strălucit, o dezmințire a prejudecății că România de azi ar fi lipsită de vocația construcției ample și durabile.

Împreună cu evenimente precum deja venerabilul Festival Internațional „George Enescu” și cu inițiative încă tinere, cum sunt Festivalul Filmului European, Festivalului Internațional de Film „Transilvania” de la Cluj ori Festivalul Internațional de Literatură și Traducere de la Iași, FITS face parte, prin excelență, din seria manifestărilor care transformă, an de an, orașe importante din România în adevărate capitale artistice internaționale.

Regaluri pentru public, asemenea momente-reper îi oferă creației românești de vârf, la ea acasă, tot atâtea prilejuri de conexiune la circuitele de valori culturale globale.

Acestea sunt coordonatele pe care găsim punctul de convergență între profesiunea de credință a Festivalului de la Sibiu și rolul esențial al Institutului Cultural

DANIELA CÎMPEAN

PREȘEDINTE
CONSILIUL
JUDEȚEAN
SIBIU

Român. Pentru ca valorile românești să se bucure de vizibilitatea cuvenită în lume sunt necesare, înainte de toate, edificii trainice în țară. Ansamblul impozant ce are loc la Sibiu de un sfert de secol, este, în acest sens, exemplar.

Înainte ca urbea transilvană să devină loc de întâlnire, în fiecare vară, pentru elita mondială a artelor spectacolului, a fost nevoie ca priceperea să întâlnească pasiunea.

Cu atât mai oportună ni se pare Pasiunea ca temă a acestei ediții aniversare – cea de-a XXV-a – în anul în care România își sărbătorește Centenarul.

Pentru că – lăsând de-o parte o clipă teama de cuvinte mari – ce se întâmplă de 25 de ani la Sibiu grație lui Constantin Chiriac și echipei sale vădește, dincolo de tenacitate și viziune, patriotismul în forma sa cea mai autentică: aceea de dragoste demonstrată prin fapte.

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, la a 25-a sa aniversare, reprezintă un brand de țară. De-a lungul timpului, Festivalul s-a extins, spectacolele fiind prezentate nu doar în reședința de județ, ci și în multe alte localități din jurul Sibiului, precum Săliște, Cisnădie, Cisnădioara, Rășinari sau Slimnic, surprinzând atât bogăția și valoarea locurilor, cât și a festivalului, care, în an de Centenar, își afirmă forța și calitatea.

Festivalul dezvoltă structuri precum Școala de Teatru și Management Cultural sau Bursa de Spectacole de la Sibiu, care multiplică viața culturală a județului nostru și au un aport important pentru comunități. Tinerii artiști au poposit în orașele și satele județului Sibiu, punând în valoare atât autenticitatea moștenirii culturale pe care o avem, dar și patrimoniul de excepție, oferind continuitate legăturii foarte bine dezvoltate dintre evenimentul de teatru și turismul cultural.

Suntem bucuroși că instituțiile din subordinea Consiliului Județean Sibiu au un parteneriat important

cu Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu. Reușim, în fiecare an, să acordăm un sprijin acestui eveniment atât de important pentru oraș, pentru județ și pentru țară.

În perspectiva dezvoltării unui centru de spectacole și congrese și a unui institut de cercetări în artele spectacolului, nu putem decât să salutăm și să ne alăturăm acestui proiect care va aduce, pe lângă vizibilitate și dimensiune culturală, o dezvoltare economică a județului.

Felicităm echipa organizatoare și pe toți susținătorii acestui festival. Cu inima deschisă, așteptăm oaspeții festivalului să descopere frumusețea Sibiului și a împrejurimilor, a locurilor atât de frumoase și diverse care au încântat de-a lungul timpului și continuă să îi impresioneze pe toți cei care ajung să le descopere.

În numele județului Sibiu, vă doresc tuturor participanților la festival un sejur plăcut, în care să descoperiți și să savurați din plin festivalul și aceste locuri minunate!

CONSTANTIN CHIRIAC

PREȘEDINTELE FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE LA SIBIU

În an Centenar, când România sărbătorește existența sa, într-un stat european puternic, creat în numele democrației și progresului, aniversăm totodată 25 de ani de Festival! Cu Iubire și Pasiune, am dezvoltat acest Festival, ca loc de întâlnire al marilor artiști, alături de tineri care surprind și aspiră; totul sub semnul mării calități, al diversității și al dorinței de dialog și cooperare, în numele frumosului. Vor fi prezenți la Sibiu 3.300 de artiști din 73 de țări, care vor juca în 525 de spectacole, în 73 de spații de joc, în fața a circa 69.000 de spectatori pe zi, pe parcursul a 10 zile! Filozofia acestui festival este promovarea mării calități artistice, făcută printr-o selecție foarte riguroasă, descoperirea unicității și diversității artistice de pe toate continentele în dialog cu artiștii români și europeni și aducerea miracolului și a emoției în stradă, în biserici, în situri istorice și în spații publice, în fața spectatorilor care nu au obiceiul de a merge în sălile de spectacole! Am înconjurat această construcție cu piloni durabili:

Bursa de Spectacole: loc de întâlnire a tuturor celor ce lucrează în industria de spectacole – în vederea promovării lor și a dezvoltării de proiecte noi, a cooperării și accesului la finanțări!

Programul de Voluntariat: cel mai mare și complex program educațional bazat pe selecție, voluntariat și training în domeniul artelor spectacolului și al managementului cultural.

Platforma doctorală în artele spectacolului și management cultural: dezvoltată împreună cu școala doctorală a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și a altor 19 universități de pe toate continentele în vederea susținerii excelenței în cercetarea artistică, plecând de la o mare dimensiune practică, dublată de o înaltă capacitate de diseminare teoretică.

Festivalul Universităților de Teatru și Management Cultural: spațiu-școală în care noile talente se afirmă în fața numelor care înseamnă istoria artelor spectacolului astăzi.

Promovarea noii dramaturgii: prin spectacole lectură publice și radiofonice și editarea unei antologii multilingve.

Conferințe speciale și publicarea cărților fundamentale în teatru și artele spectacolului: încă de la începuturi, FITS și-a asumat menirea de a dezvolta o dimensiune culturală și educațională de excepție, prin care marile personalități ale lumii să conferențeze la Sibiu, în festival și pe parcursul întregului an, iar principalele cărți în teatru și artele spectacolului, din lume, să fie publicate de festival.

Secțiunea Film și Platforma de arte vizuale: grație Festivalului, Sibiu devine o scenă uriașă, pe care artiști importanți, atent selecționați, performează în numele calității și a diferenței de genuri artistice. De asemenea, mulți dintre artiștii prezenți în festival sunt regizori, actori sau participanți direcți la filme distinse cu importante premii pe care le prezentăm într-o secțiune specială!

Aleea Celebrităților: la cele 31 de stele acordate în ultimii 5 ani, se adaugă anul acesta: Peter Sellars, Mikhail Baryshnikov, Isabelle Huppert, Wajdi Mouawad, Ioan Holender și Hideki Noda.

Fabrica de Cultură UniCredit: centrul alternativ pentru cultură, educație și cercetare. „Casa” celebrelor spectacole „Faust”, „Lulu”, „Metamorfoze” și a viitoarei premiere – „Povestea prințesei deocheate” – un spațiu industrial, transformat într-un centru cu cinci spații de joc.

Aniversăm, alături de British Council, 80 de ani de existență a respectatei structuri culturale în România, printr-un program de spectacole creat special! În cinstea aniversării a 70 de ani de existență a statului Israel, prezentăm un sezon artistic extraordinar de dans și teatru israelian! Parteneriatul cultural strategic creat cu SUA continuă și prin intermediul programului American Democracy Series, seria de spectacole special prezentate pentru militarii NATO, precum și prin prezența numelor celebre, Peter Sellars, Mikhail Baryshnikov, David O'Hara, alături de participarea marilor universități americane cu spectacole și personalități. Prefigurăm programul cultural româno-francez 2019, precum și aniversarea comună a festivalurilor de la Shanghai și Sibiu. Construind încredere, am adus în festival Unicitatea în diversitate, am promovat Creativitatea, făcând astfel Punți și Legături, am dezvoltat cu Energie Dialogul și am depășit Crizele cu Iubire și Pasiune. La 25 de ani de existență, Echipa Festivalului mulțumește tuturor celor care ne-au ajutat, ne-au sprijinit și ne-au înțeles în viziunea și curajul nostru. Am dori să-i putem nominaliza pe toți oamenii care au ajutat acest festival! Ar însemna să scriem multe cărți. Dar gândul nostru bun, zâmbetul nostru și mulțumirea noastră, vă însoțește pretutindeni, pentru că faceți toți parte din această familie uriașă a festivalului care face posibilă nașterea Frumosului! Plecăciune tuturor. Vouă și tuturor celor care vor veni – Haideți cu noi mai departe!

Explorează colecții din întreaga lume, alături de Google Arts & Culture!

Descoperă cele mai populare expoziții, capodopere de artă sau artefacte celebre, din toate colțurile lumii, doar cu Google Arts & Culture. Poți mări operele unor artiști faimoși pentru a te cufunda în detalii spectaculoase și ai șansa de a călători virtual printre mii de povești, fotografii, videoclipuri sau manuscrise.

Devino propriul tău curator și află câte ceva nou în fiecare zi, de la vizitarea unor monumente foarte cunoscute, relaxarea alături de minunile naturii și până la plimbări printre clădiri sau chiar în locuri emblematice. Peste 1200 de muzee, galerii și instituții, din aproximativ 70 de țări, aduse chiar lângă tine.

Descarcă aplicația Google Arts & Culture și găsește-ți inspirația la un click distanță!

Google Arts & Culture

MSA
FUNDAȚIA
MICHAEL SCHMIDT
STIFTUNG

Fado at church

Misterele Lisabonei poposesc în satele săsești

17 iunie

Biserica fortificată din Criț, județul Brașov, ora 14.00

Concertul va fi urmat de un brunch în aer liber.

Biletele pentru concert se achiziționează online pe www.sibfest.ro sau cu rezervare la office@fundatia-michael-schmidt.org / 0742 222 452.
Accesul la brunch se va face contra cost pe bază de rezervare.

scurt istoric

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE LA SIBIU

În 1993, un grup condus de Constantin Chiriac, actor la Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu, s-a hotărât să dăruiască orașului un Festival de teatru. Un demers pornit exclusiv din dragostea de oraș, dragostea de teatru și dorința de a oferi comunității un reper, un motiv de mândrie și de bucurie.

Era martie și erau troiene de zăpadă. Pentru mulți cei care nu văzuseră zăpadă decât în filme, România părea o țară fascinantă. La primele ediții, oaspeții au purtat usturoi în buzunare, pentru a se proteja de vampiri. Încă de atunci, marile spectacole ale teatrului românesc și ale teatrelor invitate din afara țării au făcut ca Festivalul să fie remarcat în peisajul cultural internațional.

Festivalul a crescut de la an la an, căpătând amploare din ce în ce mai mare, numărul țărilor participante ajungând de la opt, la cea de-a doua ediție, până la 68, în 2005. Nu mai puțin de două mii de participanți au fost prezenți atunci la Sibiu, pregătind agenda culturală pentru programul Sibiu 2007 – Capitală Culturală Europeană. Anul 2007 marchează o ediție de excepție a Festivalului ca recunoaștere a contribuției acestui eveniment la obținerea titlului de Capitală Culturală Europeană alături de Luxemburg și Marea Regiune, reunind peste 2.500 de invitați din 70 de țări. Personalități de renume mondial - artiști, regizori, ambasadori, premieri, președinți - au fost prezente la Festivalul Internațional de la Sibiu de-a lungul timpului, iar mulți dintre aceștia revin an de an. Faptul că, într-un oraș mic din Transilvania, are loc cea mai mare celebrare a artelor spectacolului din lume a atras și atrage în continuare zeci de mii de pasionați de cultură, într-un pelerinaj care umple

Sibiul de efervescență. Străzi, piețe, catedrale, biserici, parcuri, cetăți, hale și săli de teatru, toate sunt pline până la refuz cu oaspeți veniți din toate colțurile lumii pentru a se bucura de această sărbătoare.

Devenită aproape tradiție de câțiva ani, știrea că Festivalul începe cu toate biletele vândute nu mai miră pe nimeni, la fel și faptul că locurile de cazare din oraș sunt, de asemenea, ocupate în totalitate, mult înaintea primei zile de Festival. E un semn de normalitate, o confirmare a unui dat: cultura schimbă comunități, aduce oamenii împreună și poate modifica, fundamental în bine și pentru totdeauna, istoria și arhitectura unui oraș, căci în Sibiu halele industriale dezafectate au fost transformate într-o veritabilă Fabrică de Cultură.

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu reprezintă, dincolo de o celebrare a artelor, o îmbinare perfectă între teatru, dans, circ, film, carte, conferințe, expoziții, muzică, și o ocazie de învățare și de perfecționare pentru mii de voluntari români și străini care s-au alăturat anual evenimentului, legând prietenii pentru o viață. De asemenea, FITS continuă dezvoltarea unei piețe de spectacol și a dialogului creativ prin susținerea teatrului independent, a întâlnirii școlilor și academiilor de teatru, a noii dramaturgii, a cărților de teatru și a experimentului creator.

Complementar, Bursa de Spectacole de la Sibiu oferă tuturor profesioniștilor din România și din lume șansa dezvoltării limbajului pieței libere, într-o lume care are nevoie din ce în ce mai mult de dialog. Datorită dezvoltării, calității evenimentelor și renumelui instituțiilor invitate, începând cu a XXIV-a ediție,

© FITS 1994-2018

© FITS 1994-2018

Întâlnirea școlilor și academiilor de teatru și management cultural constituie o structură asociată FITS.

Din anul 2017, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, prin intermediul Teatrului Național „Radu Stanca”, este singura structură de arte spectacolului din România acceptată ca membru asociat în rețeaua ENCATC, cea mai importantă rețea europeană de management și politici culturale, care cuprinde 137 de membri, din 38 de țări. ■

În 1993, un grup de oameni a pornit un Festival. Din dragoste de teatru, de oraș, de comunitate. Astăzi, o lume întreagă recunoaște cu reverență că, vreme de zece zile, în timpul Festivalului Internațional de Teatru, Capitala Culturală Mondială este în România, la Sibiu.

Veniți să fiți parte din poveste!

Fiecare ediție a Festivalului se desfășoară sub genericul unor teme generoase în jurul cărora se face planificarea artistică:

- 1995 - Toleranță
- 1996 - Violență
- 1997 - Identitate Culturală
- 1998 - Legături
- 1999 - Creativitate
- 2000 - Alternative
- 2001 - Provocări
- 2002 - Punți
- 2003 - Măine
- 2004 - Moșteniri
- 2005 - Semne
- 2006 - Împreună?!
- 2007 - Next
- 2008 - Energii
- 2009 - Inovații
- 2010 - Întrebări
- 2011 - Comunități
- 2012 - Crize. Cultura face diferența
- 2013 - Dialog
- 2014 - Unicitate în diversitate
- 2015 - Growing smart/Smart growing
- 2016 - Construind încredere
- 2017 - Iubire
- 2018 - Pasiune

Marea școală FITS, la 25 de ani

✎ ANDREI C. ȘERBAN

Dacă acea epocă a artiștilor deconectați de la realitate, cu scopul de a se izola în propriul turn de fildeș, le putea garanta, doar prin aura lor inedită, atenția necesară pentru ca publicul receptor să le asigure nemurirea a ajuns doar un vis îmbietor, un mit spre care mulți oameni talentați încă doresc să accedă, prezentul a devenit, fără îndoială, un perimetru mult mai capricios, dar deopotrivă mai ofertant, prin dinamismul și exigențele sale *pragmatice*, plasând deseori creația artistică în zona produselor cu termen de garanție limitat care fie vor fi așezate pe raftul cel mai convenabil, chiar în văzul consumatorului, fie își ratează propria existență. Evident, acest aspect nu atentează la premisele eventualei nașteri a unei capodopere (asta în cazul în care accepțiunea clasică a acestui termen încă mai poate fi aplicabilă, în viziunea omului actual, unor produse contemporane ce și-au asigurat deja perenitatea), însă miza unei astfel de observații tinde spre a surprinde incapacitatea consumatorilor momentului de a se alimenta din performanțele recente ale artiștilor internaționali, în absența unor lianturi și a unor filtre care să privilegieze un contact permanent între sensibilitatea publicului și cea a creatorilor. O asemenea afirmație fie poate genera o discuție mai mult sau mai puțin sterilă (cine sau ce poate garanta genialitatea unui produs artistic recent?; are prezentul o gamă mai largă de produse artistice, în comparație cu deceniile,

secolele, epocile trecute?; suntem suficient de naivi sau de optimiști pentru a crede că putem intra în contact cu absolut toate creațiile creditabile ale momentului? etc.), fie poate părea paradoxală, din moment ce pentru nimeni nu mai este un secret faptul că omul prezentului, prin asimilarea unei existențe virtuale alternative (galaxia Gutenberg a fost deja copleșită de galaxia Zuckerberg), are privilegiul de a fi simultan, prin intermediul ecranului, în cele mai îndepărtate puncte ale Globului, chiar dacă o astfel de abilitate ce frizează științifico-fantasticul nu asigură, pentru publicul larg, un discernământ ierarhic obiectiv între arta majoră și cea minoră. Până la urmă, indiferent de tabăra aleasă, întrebarea este aceeași: ce / cum ar fi (fost) arta și instituția artistului, fără aceste lianturi sau filtre a căror morfologie internă de-a lungul timpului a presupus un efort cel puțin la fel de considerabil cu cel al creatorului însuși? Ce ar fi fost trubadurii fără protectoratul curților medievale? Ce ar fi fost marii creatori renascentiști fără mecenatul familiei Medici? Ce ar fi fost cultura franceză fără saloanele literare găzduite de Catherine de Rambouillet sau de Doamna Geoffrin? Și suita de întrebări poate continua până în prezent: ce ar fi arta / artistul fără intermediari?, ce ar fi literatura, filmul, muzica ori teatrul fără producători, finanțatori, edituri, reviste, bloguri ori festivaluri? La cele 25 de ediții ce au privilegiat contactul între publicul format din mii de spectatori și performanțele de vârf a peste 60 de țări, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu și-a câștigat deja privilegiul de a fi cel mai important

© FITS 1994-2018

eveniment cultural al României și unul dintre cele mai marcante momente ale efervescenței artistice mondiale. Plasându-se, ca anvergură, pe podiumul marilor festivaluri de teatru europene, alături de cele găzduite de Avignon și de Edinburgh, FITS împlinește în acest an un sfert de veac de existență ce îi certifică, astfel, valabilitatea și tradiția suficientă, pentru a-i oferi vitalitatea necesară de a continua să fie unul dintre lianturile de forță între iubitorii de teatru și spectacolele emblematiche ale artiștilor de pretutindeni. Ar fi inutil și, într-o bună măsură, clișeic să invocăm toate superlativele legate de acest eveniment extraordinar, care, dincolo de inepuizabila energie a domnului director Constantin Chiriac ce a reușit să capaciteze această confluență a publicului îndrăgostit de arta dramatică (și, în general, de artele vizuale) cu form(ul)ele spectacularului contemporan, a devenit un vector decisiv în modelarea unui nou tipar de a recepta fenomenul teatral specific prezentului. Pentru că FITS nu este doar emoție, nu este doar mândrie națională ori locală și nici doar ornament sofisticat, ci o exigență critică ale cărei criterii de selecție, de ierarhizare și de promovare a performanțelor regizorilor, actorilor, dansatorilor ori acrobaților din toată lumea îi confirmă încă o dată atingerea țelului pe care și-l propusese încă de la începuturi: educarea prin teatru, cu scopul de a cristaliza o percepție complexă și lucidă asupra noii sensibilități specifice dinamismului artei contemporane. Prin gama variată a proiectelor teatrale incluse în *programa* sa, marea școală FITS depășește, astfel, perimetrul restrictiv al unui eveniment cultural fundamentat pe o viziune exclusivistă / (sub)generică asupra unei formule singulare de expresivitate creatoare, alăturând stiluri, conținuturi și tonalități diferite ce reușesc să activeze, timp de zece zile, senzațiile și ideile unui public larg care, și în acest an, va înțelege că teatrul este mai viu ca niciodată. Ce ar fi teatrul contemporan fără FITS? Să-l lăsăm pe spectator să dea răspunsul! ■

Teatrul în epoca realității virtuale

✎ ANASTASIA GAVRILOVICI

© FITS 1994-2018

În spectrul mai larg al formelor de manifestare culturală, artele spectacolului se individualizează printr-o dinamică vizuală într-un anumit sens mai „adevărată”, mai verosimilă, propunând o experiență la care barometrul autenticității se ridică mai sus prin comparație cu alte arte. Nu întâmplător Walter Benjamin marca, în esele sale intituate *Opera de artă în epoca reproducerii mecanice* faptul că teatrul nu poate fi considerat iluzie, pe când filmul da, fiind rezultatul unui montaj de secvențe și al unui demers de prelucrare a imaginii. La mai bine de 80 de ani de la această observație, existența unui eveniment ca Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu reliefează an de an nevoia funciară greu

de demontat de situate în proximitatea imediată a unor lucruri ce se constituie ca „obiecte” de artă. Oricât de inevitabile și intruzive pot fi progresele tehnologiei, arta spectacolului nu a fost anihilată sau înlocuită cu altceva, tocmai datorită capacității de a oferi oamenilor o experiență netrucată și nemediată de un ecran, un dispozitiv, o bucată de pânză sau o foaie de hârtie. Și, oricât de acaparatoare și exotice pot fi diversele cuceriri ale prezentului, de la filme 7D și instalații interactive la VR, teatrul rămâne, în continuare, poate cea mai imersivă și atașantă formă de artă, fiindcă se sprijină pe ceva viu, autentic: interpretări / acte performative / piese puse în scenă de oameni, generatoare ale unor emoții pe care mașinăriile nu le pot crea.

Ajuns la cea de-a 25-a ediție, FITS se înscrie pe orbita celor mai importante evenimente din spațiul românesc și internațional, indicând, nu doar prin longevitate, ci, poate mai ales prin evoluția incontestabilă de-a lungul anilor, atât o aprofundare a necesității teatrului în contemporaneitate, cât și o tradiție în ceea ce privește calitatea diferitelor moduri de exprimare din această arie culturală. Funcționând ca un marker al inovațiilor aduse în domeniul teatrului și al artelor spectacolului, FITS se singularizează în primul rând prin arhitectonica programului, nefiind un festival de teatru în sens clasic, ci prezentându-se mai degrabă sub forma unui sistem de vase comunicante în care diferite forme de artă care implică mișcarea fuzionează, potențându-se reciproc.

Timp de 10 zile, Sibiu devine un veritabil *hub* artistic, fiind toposul în care se intersectează teatrul, dansul și cirul contemporan. În marsupiu programului se regăsesc și expoziții, conferințe, proiecții de film, ateliere, lecturi și concerte care gravitează în jurul celor trei domenii privilegiate, dând un sens întreg(itor) imaginii festivalului. Structura complexă nu este singurul aspect care justifică anvergura fenomenului FITS, ci și prezența, la fiecare ediție, a unor artiști de vârf, de la Robert Wilson și Mikhail Baryshnikov la Silviu Purcărete și Peter Stein dar și, firește, a celor mai bune companii de teatru din întreaga lume. Organizate sub genericul unei tematici provocatoare, câteva dintre ele (cele mai recente) fiind *Dialog* (2013), *Unicitate în diversitate* (2014), *Growing Smart / Smart Growing* (2015), *Construind încredere* (2016), *Iubire* (2017), fiecare ediție reușește să mapeze zone și subiecte reprezentative pentru dinamica teatrului contemporan, mergând până în cele mai mici detalii ale simptomatologiei lui. Relevant, în acest sens, este și profilul ediției de anul acesta, care aduce în prim-plan spectacole din toate colțurile lumii, de la China, Rusia, Japonia, Israel, Africa de Sud la SUA, Canada și trecând prin Polonia, Germania, Franța, Danemarca, Belgia și Republica Moldova. Mai mult

de atât, pe parcursul celor 10 zile, FITS este omniprezent nu doar în cele mai importante săli de spectacole ale Sibiului, ci și în spații nonconvenționale sau în stradă, subliniind, *one more time with feeling*, că, și în acest segment al artei, canoanele stilistice sau rigorile de orice fel au lăsat loc inovației, experimentului, expresiilor non-normative și contraintuitive.

Privind lucrurile de aici, s-ar putea nota faptul că tocmai această deplasare a teatrului spre celelalte forme de manifestare artistică în vederea contopirii cu ele, o contopire care să permită migrația unor elemente interșanjabile, propice dezvoltării în direcții nebănuite, ar putea fi semnul distinctiv al FITS. Acest demers nu reprezintă doar un salt calitativ, ci și o evidență în plus, dacă mai era nevoie de vreuna, a mutațiilor survenite în mai toate formele de artă ca efect al modernizării, al avansurilor tehnice halucinante și al paradisurilor virtuale care câștigă tot mai mult teren. Incompatibilitatea omului contemporan cu *pattern-urile* clasice ale artei, care nu mai corespund sensibilității de secol XXI, este o realitate care a determinat mutarea centrului de greutate în teatru de pe estetic și emoție pe tranzitivitate. Vizitând și recalibrând texte dramatice cult, ca *Faustul* lui Goethe sau *Metamorfozele* lui Ovidiu, dar venind și cu piese ce atacă subiecte din realitatea imediată ca *R.U.R. (Rossum's Universal Robots)*, spectacolele din acest an hașurează cam toate zonele de interes, venind în întâmpinarea așteptărilor unui public divers.

Prin programul propus în 2018, ediția aniversară FITS relevă nu doar asimilarea schimbărilor apărute în configurația procedeelelor teatrale de ultimă oră, care îmbină elemente din zona dansului și a *performance*-ului cu digitalul și muzica electronică, ci și raportarea la teatru nu ca la o reprezentație, ci ca la o formă de radiografiere și transpunere a vieții aici și acum, ca la o operațiune de transport a datelor existenței într-un construct artistic. ■

ADAUGĂ GUST
TEATRULUI
— CU —
Staropramen
— EST. IN PRAGUE —

Un gust deosebit se savurează cu măsură.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU
O EXPERIENȚĂ
— DIN COLECȚIA —
OAMENI & GUSTURI

Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, un modus vivendi al contrariilor necesare

✎ DIANA ILIE

Luna iunie 2018 marchează începutul ediției cu numărul douăzeci și cinci a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu. Pentru a sublinia rolul primordial pe care această aniversare îl joacă în autonomia orașului, festivalul se deschide sub egida „Pasiunii”, termen generic menit să descrie, ca în fiecare an, mecanismul care stă la baza tuturor manifestărilor artistice din spațiul sibian. Timp de zece zile, oameni din toate colțurile lumii își adună forțele creatoare și trasează, fie prin spectacole dramatice electrizante și vizitarea atelierelor de teatru, combinații insolite de muzică,

dans și emoție nemediată, acrobații și armonii gotice, fie prin reprezentații stradale sau lansări de carte și lecturi publice, biografia spirituală a orașului.

În acest fel, Sibiu devine un soi de spațiu al sincretismelor performative, aducând la lumină numeroase voci naționale și internaționale, care să își împărtășească experiențele întru cunoașterea culturilor, tradițiilor, credințelor și ritmurilor existenței lor. În anul 1993, la inițiativa lui Constantin Chiriac, festivalul apare și întâlnește aviditatea unui public încă tânăr de a asista la spectacolul vieții, luând parte la o realitate de prim rang. Demersul se soldează cu apariția unui interes febril

al oamenilor de a se implica în crearea unei identități noi, în consolidarea unui renume și, mai ales, în legarea unor legături care, la 25 de ani de la apariție, sfidează orice așteptare. Ceea ce părea o simplă confesiune a iubirii față de teatru s-a preschimbat, de-a lungul timpului, cu un firesc care să ofere speranță, într-o comuniune ideatică și afectivă a tuturor celor ce aleg să ia parte la această manifestare singulară pe plan național. În ceea ce privește coerența și vizibilitatea mijloacelor de exprimare, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu se situează în top 3 evenimente mondiale de acest tip, lângă festivalul de la Edinburgh și cel de la Avignon. Tocmai situarea în trena celor mai cunoscute și

mai căutate festivaluri internaționale îi conferă o distincție care să depășească vizita obișnuită la teatru, el devine un fel de catalizator socio-cultural, un *ready-made* menit să păstreze vii deopotrivă spectacole ale patrimoniului universal și pe cele reprezentate de spiritul tânăr și inovator al noilor trupe. De altfel, îndrăzneala cu care FITS a pătruns în conștiința iubitorilor de teatru se datorează și posibilităților pe care le oferă participanților (Bursa de spectacole de la Sibiu) să se afirme prin intermediul propriilor producții în cadrul festivalului și să colaboreze cu alte instituții culturale și companii ai căror producători internaționali pot fi găsiți în aceste zile la Sibiu. Vorbim

despre 73 de țări colaboratoare, 3300 de invitați și tot atâtea posibilități prin care se pot crea conexiuni dincolo de limbaj și obstacolele teritoriale. Nu este de mirare că, în acest context, FITS este privit drept important avanpost cultural, punând la dispoziția vizitatorilor o sumedenie de publicații, lecturi publice și lansări de cărți de specialitate, care să satisfacă exigențele celor ce își doresc o cât mai bună înțelegere a fenomenului teatral și nu numai. În jur de 600 de voluntari și peste 600.000 de spectatori sunt așteptați să întregesc tabloul manifestărilor culturale și să întărească ideea că viața este o imitație a artei în toată plenitudinea sa, iar interesul pe care cei implicați îl afișează nu poate

decât să susțină echilibrul și dezvoltarea festivalului, ca o retortă nevăzută în care se acumulează cele mai puternice și mai rezistente esențe ale lumii. Găsec potrivit să menționez câteva dintre motivele centrale pentru care ediția de anul acesta este un punct de convergență a pasiunilor pentru artele performative: trei spectacole în regia lui Silviu Purcărete, concerte de fado, muzică indiană, gospel și flamenco aduse chiar din patriile lor mamă, palimpseste în dans contemporan de Michèle Noiret și Gigi Căciuleanu, dar și coregrafii ample semnate de Gregory Maqoma sau Luca Silvestrini, *one-man-show*-uri postmoderne sau, dimpotrivă, combinații de circ și cabaret venite tocmai din Australia, lecturi publice talmăcite de voci orientale sau din vecinătatea europeană, instalații sonore și concerte de orgă și vioară, dialoguri între personalități locale și celebrități internaționale (Cristian Mungiu, Isabelle Dupert, George Banu, Wajdi Mouawad, Octavian Saiu, Denis O'Hare, Irina Margareta Nistor, Stan Lai, Hideki Noda, Dan Perjovski și Zdenka Badovinac sunt doar câteva dintre numele prezente la această ediție) și, nu în ultimul rând, teatru de păpuși și noh, comentarii la piese clasice, comedii negre, jocuri în contrapunct, tragedii istorice, memorii și proiecții gratuite de filme. Iată cum, anul acesta, sunt pulverizate în aerul estival fragmente de muzică, film, dans, teatru, literatură, circ, toate pătrunse de atmosfera trepidantă a străzilor și a spațiilor alternative sau convenționale care le adăpostesc. Marea reușită a spectacolelor pare a fi încăpățănarea cu care își doresc să doboare zidurile neatrinse ale rațiunii. Așa cum mărturisea chiar Eugen Ionescu într-un fragment de jurnal, „rațiunea este granița dintre ce am reușit să facem din lume și vid.” Îndrăznesc să adaug că tot ce alegem să ne spunem despre lume, chiar și încercarea de a perfora luciditatea prin iluzii spectaculare, poate deveni măsura trăirii noastre.

Tocmai din acest motiv, ușile festivalului rămân mereu deschise și își așteaptă încă vizitatorii, pentru a-i surprinde și a se lăsa pătrunse de energia lor vitală. ■

Fabrica de cultură FITS - 25 de ani de foc continuu

✎ DIANA NECHIT

La Sibiu, cuvântul „festival” devine la intervale fixe de timp sinonim cu cuvântul „festiv” și se încarcă cu toată diversitatea de sensuri, limbaje și forme ale unui *festin* teatral de proporții ce adună comeseni și convivi din țările portocalilor în floare, ale cireșilor și curmalelor ritualice până la cei din țările fiordurilor și ale banchizelor înghețate. Și pe cei din lăcașurile elegante, cu aur și purpură, ale Europei baroce, renaștentiste, dar și pe adepții spațiului gol, ai teatrului itinerant, ambulant, saltimbanci și menestrelți, jongleri și aruncători de foc, poeți ai imaginii și ai cuvântului, femei fatale și dive în blănuri, prințese cu ochi alungșiți și trubaduri postmoderni. Se strâng în cercuri multicolore și vii,

recreând verbal și cultural un Babel al timpurilor moderne în jurul stupului, a *fabricii* teatrale sibiene, care de 25 de ani *produce* la foc continuu pasiune pură topită prin meșteșug teatral. Orfeverie complicată, de precizia unui fagure succulent, minuțios creată, dar și redată de straturile succesive de suflete și inteligențe laborioase, empatice care pun în mișcare angrenajul de fire ce leagă în serie și în rețea compartimentele inimii și creierului de toate apendicele și extremitățile stupului și mai departe cu cele ale orașului, conținut dar și conținut al procesului tehnologic festivalier sibian. Păstrând această dimensiune industrială nu numai la nivel verbal, dar și la nivelul structurilor și al conținuturilor, transformările și mutațiile care acoperă cei 25 de ani ce au trecut de la prima ediție și până

astăzi sunt similare transformării unui atelier, a unei manufacturi de creație teatrală într-o fabrică ce lucrează în trei schimburi, mereu pe profit și niciodată în pierdere. Dincolo de profitul imediat, palpabil, remunerat, măsurabil atât prin numărul participanților, al tuturor tipurilor de actori teatrali dar și non-teatrali prinși în vortexul festivalier, cât și prin numărul spectatorilor, un alt tip de profit, scris deja în matricea orașului și a actanților săi prinde contur și substanță de la un an la altul, de la o ediție la alta. Vorbind despre „economia culturală a orașelor”, A. Scott remarcă că într-o lume în care facilitatea și rapiditatea mijloacelor de comunicare au devenit cuvinte de ordine, locul, spațiul rămâne incontestabil garantul distincției dintre culturi. Anumite locuri privilegiate constituie punctele din care se transmit și se difuzează imagini și artefacte culturale spre lumea întreagă și care rămân în istoria imediată și în cea de lungă durată asociate pentru totdeauna de evenimentul care le-a generat notorietatea.

Multe orașe aspiră să joace acest rol de difuzare de imagini, dar puține reușesc. De cele mai multe ori este vorba despre orașele mari, capitale, dar nu numai. Între orașul Sibiu și FITS este o relație de tipul celei create la Avignon și Edinburgh, dacă e să rămânem în spațiul cultural european. Este o relație organică care acoperă în întregime suprafața orașului reintegrând urbanismul cotidian într-unul mai amplu, de natură conceptuală, unificatoare ce formatează atât capacitățile turistice, arhitecturale, comerciale, administrative ale orașului, dar mai cu seamă pe cele spirituale, ce țin de formare, de educație, de evoluție. Cultura și implicit artele spectacolului au devenit un principiu activ al dezvoltării inteligente a structurii urbane, a unui tip de acțiune socială ce ne ține racordați la principiile unui europenism modern, de tip iluminist. Un festival se naște de cele mai multe ori din dorința și voința celor care l-au conceput și se bazează fie pe un concept original, fie pe oportunitatea de a dispune de un loc de excepție. FITS este perfect integrat în spațialitatea sibiană, creat din diversitatea sa și care

continuă să o / să se integreze în și prin ea. Unitatea de loc și concentrarea într-un spațiu au fost și sunt esențiale pentru crearea mărcii identitare a festivalului sibian într-un context mai larg supus *imediateții*, schimbării, efemerității. Cultura, arta, teatrul sunt singurele alternative la un cotidian nu întotdeauna prielnic, la un politic și un economic de multe ori opresiv, agresiv, limitativ pentru creativitatea și sensibilitatea umană, singurele mijloace prin care posibilul devine o certitudine atunci când totul pare imposibil, mai ales atunci când neputința este singura cale prin care unii își afirmă puterea... Un singur om nu poate transforma violența și durerea din lume în artă, dar toate aceste comunități artistice, da. Această nouă generație de artiști, aceste mecanisme inteligente ce făuresc cultura festivalieră aici și pretutindeni cred în frumusețea singularității artei și a teatrului în fața aglomerării cacofonice din politic, din cotidian, din faptul divers al banalității mediatică. „Singularitate” este numele pe care fizicienii îl acordă centrelor de energie din interiorul găurilor negre, origine a unei energii necunoscute dar atât de puternică încât poate opri timpul. Perfectă definiție a miezului fierbinte al FITS: o singularitate care concentrează atâta energie pozitivă încât poate modela timpul și opri fatalitatea, violența tragicului.

Ceea ce se întâmplă de-a lungul a zecilor, sutelor de reprezentații ce reiterează misterul inițial al creației undeva dincolo de timp și spațiu trece de percepția simplă a lucrurilor, de materialitatea palpabilă și se transformă în pasiune.

Artele scenei devin astfel, la Sibiu, timp de zece zile, de 25 de ani, o transcendență și nu fiindcă ni se cere să celebrăm puterea unui zeu ci pentru că ne aduc aminte că în mulțime, în multiplu se ascund o serie de singularități care, împreună, pot schimba lumea și mersul ei și pot genera atâta energie cât pentru a transforma pentru zece zile un oraș într-un *axis mundi* atât al exteriorității noastre, dar mai cu seamă al propriei noastre interiorități sensibile. ■

FITS FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE LA SIBIU
8/17 a 25-a ediție IUNIE 2018

Raiffeisen BANK
Banking așa cum trebuie

Punem Teatrul în lumină

**Tot Sibiul e o scenă.
Joacă-ți rolul, hai la FITS!**

Un secol de Românie unită, un sfert de veac FITS

✍ DORIANA TĂUT

„V-am dat teatrul, vi-l păziți / Ca un lăcaș de muze; / Cu el curând veți fi vestiți / Prin vești departe duse; / În el năravuri îndreptați, / Dați ascuțiri la minte, / Podoabe limbii noastre dați / Prin românești cuvinte” – Cuvintele rostite în urmă cu aproape două secole (1819) de poetul Iancu Văcărescu în deschiderea primului spectacol în limba română jucat pe scena Teatrului de la Cișmeaua Roșie, surprind emoția acelei clipe în care teatrul cult ia naștere pe plaiurile autohtone. Ne-am obișnuit să considerăm teatrul ca pe un mic deliciu ce ni se cuvine și poate că am uitat cât de lungă și anevoioasă a fost lupta în cele trei țări române pentru a putea înfățișa pe scenă trăiri și istorii naționale, rostite în graiul nostru atât de mult timp dat la o parte.

Privind cu recunoștință în trecut realizăm complexitatea fenomenului FITS, care în douăzeci și cinci de ani a reușit să întregască profesia poetului dovedind că, prin teatru, se poate dezmetiza o societate chiar dintre cele mai conservatoare, o societate a cărei principii de funcționare germanice au reușit să se adapteze la noul context cultural post-revoluționar transformând Sibiu într-una dintre cele mai

vizitate destinații ale țării. Într-un sfert de veac, teatrul românesc nu numai că a reprezentat un mijloc de perpetuare a valorilor universale, clasicizate, dar a devenit un manifest al problematicilor actuale reprezentate scenic într-un context democratic și avangardist. Totodată, creațiile teatrale autohtone și-au consolidat poziția pe plan internațional, subliniind calitatea actului artistic și a creațiilor originale prin premiile obținute pe marile scene ale lumii.

Anul centenarului reprezintă pentru noi, acest popor devenit aproape migrator în ultimele decenii, momentul oportun pentru a conștientiza existența unei tradiții naționale și a unei identități lăsate în penumbra noii revoluții tehnologice. Purtăm în noi istoria neamului nostru iar dacă originile poporului român sunt încă dezbătute, avem, iată, certitudinea a 100 de ani de cultură românească, cultură sintetizată an de an în FITS și promovată pe toate continentele lumii, prin prezența celor mai importante nume de pe scena mondială la acest eveniment al întâlnirilor, descoperirilor și bucuriei. Douăzeci și cinci de ani de FITS înseamnă deja tradiție, iar acestea ne conferă certitudinea unei continuități

ce trebuie dezvoltată pe palierul de bază ale calității, unității și pasiunii. Avem de-a face acum cu un brand național ce nu mai constituie o simplă inițiativă locală, ci o responsabilitate a noastră de a duce mai departe unul dintre cele mai importante mijloace de promovare a culturii teatrale românești, dar și de documentare a cercetărilor teatrale internaționale de anvergură.

În context național Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu a dat startul unei suite de festivaluri ce au urmat aceeași structură și care aplicate în numeroase orașe din țară au reușit să dea naștere unei eferescențe a lumii teatrale, oferind contexte prolifere în care profesioniștii să poată conștientiza măsura muncii lor și să se poată dezvolta. În același sens, publicul consumator de teatru a dezvoltat cutuma turismului cultural, bucurându-se nu numai de spectacolele oferite, ci și de variata ofertă de produse culturale prezente în programele festivalurilor: conferințe, lansări de carte, proiecții, expoziții, ateliere, etc. Toate acestea au dus la consolidarea poziției artiștilor români, dar și a criticilor de teatru și a cercetătorilor în domeniu, a

căror muncă, facilitată de aceste întâlniri teatrale, s-a dezvoltat uimitor în ultimul deceniu reușind să cucerească și scenele internaționale.

În context mondial, însă, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu a reușit într-un timp foarte scurt să se alinieze celor mai mari evenimente teatrale din lume, demonstrând că lecția istorică a fost învățată și că România, prin cultura și tradițiile ei, se aliniază preocupărilor moderne de dezvoltare artistică. Teatrul este emoție vie, unică și irepetabilă. Fiecare moment este cel mai important și fiecare trăire își are rezonanțele ei. Prezența producțiilor românești pe scenele internaționale facilitează dialogul politic și social prin traducerea în expresie vie a valorilor autohtone atât de perisabile în contextul alinierii la normele legislative europene. Unitatea în diversitate este posibilă tocmai datorită acestor demersuri de perpetuare a specificității neamului, conservând-o și promovând-o prin cultură și, implicit, teatru.

Nevoia de artă și de regăsire își face simțită prezența în societățile evolute în care nevoile fizice, de siguranță sau de apartenență sociale sunt deja satisfăcute prin creșterea nivelului de trai. Faptul că societatea românească a permis dezvoltarea fenomenului teatral prin Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu constituie un indiciu important cu privire la evoluția noastră, făcând parte din rândul acelor state ce au ajuns în vârful piramidei, acolo unde rezidă nevoia de auto-realizare, nevoia de frumos. Cu toții am luptat pentru asta, iar ediția aniversară FITS nu face decât să consolideze importanța acestei cuceriri, demonstrând încă o dată Europei că valorile balcanice pline de coloratură pitorească, pulsație și avânt sunt unice, în felul lor, dar lesne de înțeles, atunci când teatrul facilitează traducerea lor.

Este o bucurie să sărbătorim un veac de țară unită și o onoare să putem exprima această bucurie prin teatru. Munca din ultimul sfert de secol a echipei festivalului de la Sibiu a dus la crearea unui fenomen care ne onorează.

La mulți ani FITS!

La mulți ani, România dodoloață! ■

UNDE SE TERMINĂ POVESTEA DE PE SCENĂ, ÎNCEPE VIAȚA ADEVĂRATĂ

25
FITS

Partener oficial al Festivalului Internațional
de Teatru de la Sibiu

Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu - o poveste de succes

✍ ANDA IONAȘ

Am auzit cu toții, măcar o dată, o poveste de succes. Începuturile ei nu se pierd în negura timpului, iar personajele nu au puteri supranaturale, așa cum ar părea, dar au o serie de calități ce reprezintă premisele unei evoluții impresionante: energie, bucuria de a dăruii ceva celorlalți, credința într-un ideal și, nu în ultimul rând, viziune. Pe scurt, aceasta este povestea Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu și a directorului său, dl. Constantin Chiriac. Ea nu începe cu „A fost odată ca niciodată...”, ci cu „A fost cândva un festival de teatru, pe care în 1993 directorul Casei de Cultură a Studenților de atunci, nimeni altul decât Constantin Chiriac, l-a tot dezvoltat, alături de echipa sa, într-un mare festival internațional.” Ca în orice basm, evenimentul a crescut într-un an cât alții în șapte, ajungând de la doar trei țări participante, la 2500 de invitați din 70 de țări în anul 2007, când Sibiu a devenit Capitală Culturală Europeană alături de Luxemburg. FITS a reprezentat atunci unul dintre principalii piloni ai programului, notorietatea sa căpătând amploare, astfel încât astăzi își găsește locul în selectul trio al evenimentelor dedicate artelor spectacolului, alături de Festivalul Internațional de la Edinburgh (Marea Britanie) și cel de la Avignon (Franța). El a devenit o emblemă a țării peste hotare, un prilej pentru a sărbători creativitatea, dialogul, întâlnirea între artiști și public.

În decursul a 25 de ediții, au apărut mereu noi secțiuni și noi evenimente, pentru cele mai variate gusturi: teatru, dans, musical, spectacole de stradă, circ, muzică, expoziții, lansări de carte, spectacole-lectură, ateliere, conferințe. Personalități de marcă din sfera diplomatică, economică sau artistică (regizori, actori celebri, muzicieni, scenografi), au călcat de-a lungul timpului pragul festivalului. Ca recunoaștere pentru activitatea lor, o parte dintre ei au primit o stea pe Aleea Celebrităților. Unică în centrul și sud-estul Europei, Bursa de Spectacole de la Sibiu, structură asociată festivalului, a devenit o platformă necesară interacțiunii pe plan național și internațional între artiști și marile festivaluri, între operatori culturali și

instituții de stat. Peste 300 de participanți din întreaga lume se reunesc aici anual în vederea dezvoltării de noi parteneriate. Dar Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu nu se concentrează doar asupra artiștilor consacrați, ci oferă tinerilor, de asemenea, șansa lansării pe piața culturală, a realizării unor schimburi de experiență, datorită întâlnirii anuale a școlilor de teatru și management, care acum a devenit un festival de sine stătător. Acest eveniment grandios este așteptat cu sufletul la gură de zeci de mii de iubitori ai artelor dar și de comunitate în ansamblul ei, fiindcă sub auspiciile sale, turismul a proliferat incontestabil în zona Sibiului, creând noi oportunități pentru operatorii economici.

Impactul FITS asupra orașului poate fi observat și în transformările pe plan urbanistic, arta extinzându-și orizontul asupra spațiilor dezafectate, care au suferit o metamorfoză, o deplasare a accentului dinspre industrial înspre estetic. Un exemplu incontestabil în acest sens este Fabrica de Cultură, o fostă hală industrială, regândită arhitectural și redată orașului cu o nouă funcție, de data aceasta una culturală, fiindcă aici sunt găzduite pe tot parcursul anului producțiile Teatrului Național „Radu Stanca” din Sibiu, această instituție ce poartă pe umerii săi, un adevărat uriaș: Festivalului Internațional de Teatru. Se împlinesc 25 de ani de când, născut în feșele dragostei pentru frumos și pentru oameni, el a venit ca un minunat dar pentru comunitate, fiind crescut cu grijă, dăruire și pasiune, hrănit cu vise, cu credință, cu speranță și, nu în ultimul rând, cu mult efort, pentru a ni se arăta acum în floarea vârstei, plin de nobile idealuri, încrezător în viitor, capabil să mute munții, să surmonteze distanțe, să reconfigureze harta culturală, să aducă împreună oameni și să ne arate o altă față a lumii, mai bună, mai nobilă, mai generoasă.

Să-l primim deci și în acest an, la moment aniversar, cu toți cei 3300 de invitați ai săi, sosiți din 73 de țări, să ne bucurăm de cele 525 de evenimente, sărbătorind creativitatea și dialogul, să punem fiecare dintre noi umărul pentru ca povestea să poată merge mai departe! ■

BE THE ONE
WHO DARES.

PRIMUL BMW X2.

Plăcerea
de a conduce

LA AUTOMOBILE BAVARIA SIBIU.

HEDDA GABLER

DE HENRIK IBSEN

UN SPECTACOL DE BOTOND NAGY

TNRSE 2018 © JORDANMAR

ÎN DISTRIBUȚIE OFELIA POPII MARIUS TURDEANU CIPRIAN SCURTEA ADRIAN MATIOC CENDANA TRIFAN DIANA LAZĂR ARINA IOANA TRIF CRISTINA RAGOS
SCENARIUL BOTOND NAGY ȘI KALI ÁGNES TRADUCEREA IOANA-ANDREEA MUREȘAN DECOR IRINA MOSCU COSTUME ERIKA MÁRTON DRAMATURGIA KALI ÁGNES
VISUALS RANCZ ANDRÁS COREGRAFIA ATTILA BORDÁS MUZICĂ ȘI SOUND DESIGN KÓNYA ÜTŐ BENCE SELECȚIE MUZICALĂ BOTOND NAGY LIGHT DESIGN ERŐSS LÁSZLÓ
ASISTENT REGIE SANDA ANASTASOF ASISTENT DRAMATURGIE ALINA DAMIAN CONSULTANT ARTISTIC CLAUDIA DOMNICAR

+14

TEATRUL NAȚIONAL
RADU STANCA SIBIU
FONDAT ÎN 1788

www.tnrs.ro
facebook.com/TNRSS

INTRAREA ÎN SALA DE SPECTACOL DUPĂ ORA DE ÎNCEPERE A EVENIMENTULUI, ASA CUM APARE ACEASTA TIPĂRIĂ PE BILET, NU ESTE PERMISĂ.
NEPREZENTAREA LA TIMP LA SPECTACOL NU DĂ DREPTUL LA RAMBURSAREA BILETULUI SAU LA UTILIZAREA SA LA O REPREZENTĂȚIE ULTERIOARĂ.
ACCESUL PUBLICULUI LA SPECTACOLELE TNRSE SE FACE EXCLUSIV PE BAZA UNUI BILET VALID. ACESTA SE POATE ACHIZIȚIONA DE LA AGENȚIA TEATRALĂ DIN SIBIU, STR. NICOLAE BĂLCESCU NR. 17 SAU ONLINE,
DIRECT PE PE WWW.TNRSE.RO LA ACELAȘI PREȚ CA ÎN AGENȚIE. LA CUMPARAREA BILETULUI SE RECOMANDĂ SĂ SE VERIFICE ÎN FINEȘTE ȘI CUMPARĂTORULUI LEGELE DE TRĂBIRE ȘI LIVRARE.
ÎN LIMITA LOCURILOR DISPONIBILE SE POT ACHIZIȚIONA BILETE ȘI ÎN SEARA SPECTACOLULUI, CU 30 DE MINUTE ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA REPREZENTĂȚIEI TEATRULUI NAȚIONAL „RADU STANCA” SIBIU CĂRĂ REDUCEREA LA BILETE PENTRU
ELEVII ȘTIȘTIȘTI ȘI PENSIONARI DOAR PE BAZA UNUI DOCUMENT ADECVATIV CE TREBUIE PREZENTAT LA ÎNTRAREA ÎN SALA DE SPECTACOL.
ESTE INTERZISĂ FOLOSIREA TELEFONELOR MOBILE, A APARATELOR FOTO, PRECUM ȘI A CELOR DE ÎNREGISTRARE VIDEO SAU AUDIO PE TOATĂ DURATA DE DESĂȘURARE A EVENIMENTULUI.